

Zygmunt Świechowski, Jadwiga Chudziakowa

Strzelno, woj. bydgoskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 199-200

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SOSNOWIEC - Zagórze
woj. katowickie
Stanowisko 5

Wojewódzki Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
w Katowicach

Badania prowadziła Teresa Kosmala. Finansował WKZA.
Pierwszy sezon badań. Gródek stożkowy. Średniowiecze.
/XIV-XV w./

Przeprowadzono z ramienia wojewódzkiego Konserwatora d/s Zabytków Archeologicznych badania ratowniczo-rozpoznawcze na gródku w Sosnowcu-Zagórze.

Stanowisko położone jest na skraju trójkątnego cypla wcinającego się w podmokłe łąki w odległości około 100 metrów na północny-wschód od kościoła parafialnego pod wezwaniem Św. Joachima. Wytyczono wykop sondażowy o szerokości 2 metrów wzdłuż osi NE-SW dzieląc go na odcinki o długości 4 metrów.

W wyniku przebadania trzech odcinków stwierdzono, iż stożek powstał przez usypanie na wierzchołku cypla ziemi z fosy odcinającej wierzchołek od reszty cypla. Charakter wypełnienia rozpoznanej części fosy oraz stosunki wodne na tym terenie pozwalają na stwierdzenie, że była to fosa mokra.

Na wierzchołku usypanego kopca odkryto wolnostojący pal drewniany wbity zaostrzonym końcem w warstwę nasypowa i obudowany już w trakcie usypywania ziemi warstwami nieobrobionych wapiennych kamieni spojonych gliną. Nie wydaje się, aby ta drewniano-kamienna konstrukcja stanowiła element większej konstrukcji budowlanej powstałej w części przyziemnej. Liczne ślady chaotycznie rozrzuconych belek drewnianych rysujące się w warstwach poziomych wskazują raczej na zawalenie się budowli /w charakterze "wieży obserwacyjnej"/ na słupach.

Znaleziono nieliczne fragmenty przedmiotów metalowych /gwoździ i tulejki grotu/ oraz ceramikę, która datuje obiekt na XIV i XV wiek.

Badania będą kontynuowane.

STRUMIANY, gm. Wieliczka
woj. krakowskie
Stanowisko 4

patrz okres lateński

STRZELNO
woj. bydgoskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Mikołaja Kopernika
Zespół do Badań Średniowiecznej
Architektury Kujaw i Wschodniej
Wielkopolski
w Toruniu

Badania prowadzone przez Zespół UMK w Toruniu. Kierownik zespołu - prof. dr Zygmunt Świechowski, kierownik badań - doc.dr hab. Jadwiga Chudziakowa /autorka sprawozdania/. Prace finansowane przez MKiSz, Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie w ramach problemu międzyresortowego. Szósty rok badań. Klasztorny zespół architektury romańskiej w Strzelnie.

Był to ostatni etap prac terenowych prowadzonych nad zespołem architektury romańskiej w Strzelnie. Badania skoncentrowano nad dalszym poznaniem układu przestrzennego zabudowy klasztornej, na której relikty natrafiono w 1985 r. po zachodniej stronie wzgórza oraz na kontynuowaniu prac w obrębie miasta Strzelna, poza terenem wzgórza klasztornego.

W ramach pierwszego kierunku badawczego założono wykopy w kierunku zachodnim od kościoła św. Prokopa, jak i kontynuowano prace w obrębie odkrytego w r. 1985 pieca na arze 190. Badania prowadzono techniką wykopów szerokoprzestrzennych, sondażowych i odwiertów.

W wyniku przeprowadzonych badań odkryto dalsze ślady spalonej drewnianej zabudowy klasztoru, którą można datować na XIII - XIV w. oraz odsłonięto bardzo dobrze zachowane kamienne fundamenty murowanej zabudowy klasztoru. Relikty murowanej zabudowy klasztoru odsłonięte na odcinku 18 m, mają szerokość 70 do 80 cm i różną głębokość zalegania stopy fundamentowej od +6,90 m od R. do +6,54 m od R. Kierunek przebiegu fundamentów na linii E-W oraz usytuowanie ich na zachód od kościoła św. Prokopa, pozwala na lokalizację murowanej zabudowy klasztoru wzdłuż północnej krawędzi zachodniej partii wzgórza.

Na podstawie stratygrafii oraz zawartości warstw kulturowych, odkryte relikty należy wstępnie datować jedynie w szerszych ramach chronologicznych XV - XVI wieku i nie można wykluczyć, że likwidacja zabudowy nastąpiła w okresie jeszcze późniejszym. Przepuszczalnie analiza uzyskanych w br. materiałów źródłowych pozwoli na uściślenie czasu powstania i likwidacji odsłoniętych fragmentów zabudowy klasztornej.

W trakcie badań przeprowadzonych w obrębie pieca ceglanoego odkrytego w 1985 r., wyeksplorowano zarówno zawartość pieca, jak i całkowicie odsłonięto ten obiekt. Analiza konstrukcji, jak i układu przestrzennego pieca zmusza do zmiany poglądu na jego funkcję. Wstępne przypuszczenia, że piec służył do wypału ceramiki budowlanej /patrz Informator Archeologiczny, Badania 1985/ nie zostały potwierdzone w toku dalszych prac badawczych. Pełne przebadanie obiektu wskazuje na rolę ogrzewczą jaką pełnił dla zabudowy klasztornej. Natomiast duży zespół kafli gotyckich i renesansowych, odkrytych w ub. roku w pomieszczeniu przed piecem, musiał się tam znaleźć już w związku z likwidacją tego obiektu. Piec wstępnie należy datować podobnie jak cały zespół zabudowy klasztornej w północnej części wzgórza na XV - XVI w.

W ramach drugiego kierunku badań nad rozpoznaniem stratygraficznym terenu Strzelna, poza wzgórzem klasztornym, przeprowadzono badanie głównie w obrębie najstarszej części aglomeracji miejskiej, skoncentrowanej w rejonie ul. Cystryjowskiej. W wyniku tych badań uzyskano nawarstwienia upoważniające do datowania początków zasiedlenia miasta na XIII w. Analiza uzyskanych materiałów ceramicznych, pozwala na uściślenie chronologii początków osadnictwa w rejonie obecnego miasta /poza wzgórzem/ na pierwszą połowę XIII w.

Badania potwierdzają uzyskane już w ub. latach wyniki wskazujące wyraźnie na fakt, że lokalizacja zespołu klasztornego była powodem powstania i rozwoju miasta i należy wykluczyć sytuację odwrotną.

Badania wykopaliskowe w Strzelnie zostały zakończone.

SULEJÓW - PODKLASZTORZE
woj. piotrkowskie
Stanowisko 1

P.P. Pracownie Konserwacji Zabytków
Oddział w Łodzi
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska

Badania prowadził mgr Janusz Pietrzak /autor sprawozdania/ przy współdziałaniu mgr. Andrzeja Bartczaka, Finansował WKI w Piotrkowie Trybunalskim. Drugi sezon badań, Pocysteraki zespół klasztorny /XII-XIX w./

Wykopy zlokalizowano na zewnątrz obwodu klasztornego od jego południowej strony. W wykopach V/86 i VI/86 usytuowanych w narożniku utworzonym przez zachodnie skrzydło części konwentualnej klasztoru i przez południowo-zachodni ciąg zabudowy gospodarczej uchwycono relikty pierwotnego zapewne muru obwodowego klasztoru, fragment dostawionej doń w XVI w. przypory ?? oraz fragment fundamentu niewielkiego budynku pochodzącego z XVII - XVIII wieku. Ponadto stwierdzono tu, iż zachodnia ściana skrzydła części konwentualnej klasztoru posiada fundament arkadowy oraz że została ona dostawiona w XVI w. - pocz. XVII wieku do muru obwodowego klasztoru.